

אלחרארה אלתי תתאלם אליד מן חרארתה וינדבון לשמן טוב או מא יקום מקאמה קודם ברכת מזון ויעללון דלך לאן ברכת מזון כעבודה ומזוהם פסול לעבודה ואן כאנת אלהלכה אן שמן טוב אינו מעכב אלא אנה עלי חאל מנדוב אליה וילזמון אן לא יכון בין מים אחרונים וברכת מזון אכל אכר ולא שרב שי ולו אלמא ולא יגוז תאכיר ברכת מזון בעד מים אחרונים בוגה כל כמא קאלוא תכף לנטילה ברכה וטאהר אלפקה אן עלה וגוב מים אחרונים מפני סכנת מלח סדומית ואלדי יטהר לי אן עלה איגאבהם למים אחרונים ותאכידהם פיהא אכתור מן מים ראשונים כמא קאלוא ראשונים מצוה ואחרונים חובה ובמחנה פטורים ממים ראשונים וחייבים במים אחרונים הי אלתהיי לברכת מזון אלתי הי מצוה דאוריתא ותפלה קטנה ועדקוא הדא אלחיוב באלסכנה וגעלוה אלעלה אלטאהרה פי אלפקה חתי יחתרו אלנאס פיה ולא יתהאונאו בה לכופהם מן אלסכנה אנא אנקל ען אבא מארי זצ"ל שבה דלך פי קולהם לא יאכל אדם תרי ולא ישתה תרי אן עלה תחרימהם ז"ל דלך אבעאד מן סנה אלתנויה בהמ"ק שעקם אלדי כאנוא יתברכון באסתעמאל אלתנויה פחרם אלחכמים ז"ל דלך מבאינה להם ועדקוה בסכנה ליכון אכד פי תגנב אלנאס לה ואלדי נבהני עלי מא קלתה פי תעליל מים אחרונים הו אשתראטהם תכף לנטילה ברכה ומנעהם מן אן יכונאו מים

החמים שחומם רב שנגרם כאב ליד מחומם ; וממליצים על שמן טוב או משהו במקומו קודם ברכת מזון ומנמקים זאת בכך שברכת מזון כ"עבודה" ו"מזוהם פסול לעבודה";¹ ואף כי ההלכה ששמן טוב אינו מעכב, אלא שזה על דרך ההמלצה עליו. ומחייבים שלא יהיה בין מים אחרונים לברכת מזון אוכל אחר ולא שתיית דבר, ואפילו מים. ואין מותר לדחות את ברכת מזון אחרי מים אחרונים כל עיקר, אלא כפי שאמרו: "תכף לנטילה ברכה".² ועל-פי הצורה החיצונית של ההלכה, סיבת חיוב מים אחרונים — מפני סכנת מלח סדומית;³ והנראה לי שסיבת חיובם מים אחרונים והדגשתם אותם יותר מאשר מים ראשונים, כפי שאמרו: "ראשונים מצוה ואחרונים חובה ובמחנה פטורים ממים ראשונים וחייבים במים אחרונים"⁴ היא משום ההכנה לברכת המזון שהיא מצוה דאוריתא ותפלה קטנה; וקשרו את החיוב הזה עם סכנה וקבעו אותה כסיבה הנראית, על-פי ההלכה, כדי שהאנשי שים יזהרו בה ולא יקלו בה ראש, משום פחדם מפני הסכנה. אני מעתיק מאבא מארי זצ"ל מה שדומה לזה לגבי דבריהם "לא יאכל אדם תרי ולא ישתה תרי",⁵ שסיבת איסורם ז"ל זאת — להרחיק מהמנהג להכפיל בבית המקדש, שעיקרם שהיו מתברכים על-ידי שימוש בהכפלה. משום כך אסרו החכמים ז"ל דבר זה, בבארם להם ובקשרם אותו בסכנה כדי שיהא בטוח יותר בהרחקת האנשים מזה. ומה שהפנה את תשומת-לבי לגבי מה שאמרתי בעניין נימוק מים אחרונים הוא התנייתם "תכף לנטילה ברכה" ואיסורם מכך שמים אחרונים יהיו

1 ברכות נג ע"ב. 2 שם מב ע"א. 3 חולין קה ע"ב; עירובין יז ע"ב. 4 עירובין שם, וכן ראה חולין קה ע"ב; משנה תורה, הלכות ברכות פ"ו ה"ג. 5 פסחים קט ע"ב.